

ВИХОВНІ ЗАХОДИ

Автор: Болюбаш Альона Василівна

Департамент освіти

Вінницької міської ради

Вінницький міський методичний кабінет

Заклад «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №15 Вінницької міської ради»

**номінація «Позакласна та виховна
робота»**

Болюбаш Альона Василівна
вчитель початкових класів
«спеціаліст»
тел. (096) 96-23-602
Кравець Ірина Степанівна
вчитель початкових класів
«спеціаліст першої категорії»
тел. (097) 49-19-025

Вінниця—2015

Вінниця—2015

м. Вінниця

2016

Укладачі: **Болюбаш Альона Василівна та Кравець Ірина Степанівна**, вчителі початкових класів закладу «Загальноосвітня школа I-III ступенів №15 Вінницької міської ради»

Болюбаш А.В., Кравець І.С. Ціннісне ставленн до сім'ї, родини і людей (сценарії виховних годин). Навчально-методичний посібник / Болюбаш А.В., Кравець І.С. – Вінниця: ЗШ №15, 2016. 70с.

Рецензенти:

Пастух Л.М., заступник директора з навчально-виховної та методичної роботи, вчитель-методист.

Питель Р.М., заступник директора з виховної роботи

Рекомендовано науково-методичною радою закладу «Загальноосвітня школа I-III ступенів №15 Вінницької міської ради»

(Протокол № 4 від 04.02.2016р.)

У даному посібнику запропоновано матеріали для проведення виховних годин, позакласних заходів за тематикою «Ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей», що виявляється в моральній активності особистості, прояві чуйності, чесності, ввічливості та сприяє моральній вихованості – єдності свідомості та поведінки, вихованню активної за формою та моральної за змістом життєвої позиції. У своїй роботі матеріали можуть бути корисними для класних керівників 1-4 класів, педагогів-організаторів, вихователів ДНЗ.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Виховний захід «Тепло татусевих долонь».....	8-16

Виховний захід «Наші любі мами».....	17-31
Виховний захід «У родинному колі».....	32-45
Виховний захід «Подивіться на нас - ми ж такі, як і ви».....	46-55
Виховний захід «Ми - сміливі українці».....	56-62
Додатки	63-65
Висновки.....	66-68
Список використаних джерел.....	69

ВСТУП

В сучасних умовах Україна прагне побудувати правову державу, створити демократичне, гуманне суспільство, та без забезпечення основних життєвих прав людини, справжнього ставлення до неї як до найвищої цінності не можна гармонізувати ні відносини між державою і особистістю, ні відносини між людиною і суспільством, ні відносини між людьми.

Не можна сподіватися на покращення морально-етичної ситуації у країні, подолання духовної кризи в суспільстві без відродження в молоді таких важливих моральних цінностей, як: людяність, справедливість, відповідальність, миролюбність, делікатність, почуття власної гідності, толерантності, здатності прощати й просити пробачення, протистояти виявам

несправедливості й жорстокості.

Виховання у молодших школярів ціннісного ставлення до людини має будуватися на основі ігрових технологій, спрямованих на забезпечення психологічної комфортності, ситуації успіху, виховання у молодших школярів доброзичливих, гуманних взаємин, ціннісного ставлення до людини.

Не завжди ціннісне ставлення несе за собою моральний вчинок чи моральну поведінку. На наш погляд, існує дві основних причини. Перша причина - брак „моральних вправ,” несформованість навичок до моральних вчинків, поведінки. Моральні знання не досягли рівня морального ставлення. Друга причина - неусвідомленість себе, нерозуміння необхідності діяти відповідно до моральних принципів. Діти знають, що існують моральні правила, але не мають уявлення, чому необхідно їх виконувати. Основні мотиви моральної поведінки - страх перед покаранням або бажання отримати похвалу. У дітей ще несформоване ціннісне ставлення у стосунках з оточуючими. Вони не усвідомлюють, що доброзичливо ставитися необхідно не тому, що так говорять (будуть картати або хвалити), а для того, щоб зробити приємне іншим і самому отримати від цього задоволення. Як справедливо стверджує Е.Фромм, необхідно виховувати не „авторитарну совість” - поступати морально, тому що тебе покарають. Необхідно виховувати „гуманну совість” - поступати ціннісно у ставленні до інших людей, тому що на цьому тримається життя в суспільстві та й у всьому світі. Дітям не вистачає етичних знань про моральні цінності, їхні особливості та значення.

Більшість дітей прагматично орієнтується на бажання мати „практичні” якості. У переважній більшості дітей молодшого шкільного віку поки ще не сформоване розуміння моральних цінностей. Бажання дітей спрямовані більше до матеріальних цінностей, з метою отримання вигоди для себе, тоді як про високі моральні якості діти поки не мають глибокого уявлення. Обмеженість етичних знань, відсутність життєвого досвіду, прикладів ціннісного ставлення до людей, високої моральності веде до зубожіння духовного світу підростаючого покоління. Життєві уявлення дітей відображають їхній маленький життєвий досвід, несформованість моральних уявлень, ідеалів. Це ще раз переконує нас у необхідності організації такої виховної роботи, яка б розширювала морально-етичний світогляд молодших школярів та визначала їхнє ставлення до інших людей.

Діти молодшого шкільного віку потребують особливої уваги у плані виховання ціннісного ставлення до іншої людини, оскільки саме цей період є найбільш сенситивним - діти виявляють емоційну чуттєвість та бажання до засвоєння моральних правил поведінки і гармонійних стосунків з оточуючими.

Ціннісне ставлення до людини у молодших школярів - це визнання людини найвищою цінністю, що виявляється в працелюбності, правдивості, милосерді, відповідальності, готовності допомогти іншим.

Нами виокремлено ключові показники ціннісного ставлення до людини: людяність, повага до людської гідності, справедливість, толерантність, тактовність.

Стрижневою категорією ціннісного ставлення до людей виступає людяність. Людяність - у межах моральної свідомості - це знання правил поведінки та спілкування в школі, вдома, на вулиці, в громадських місцях. Уявлення про „добро” як життєву цінність людини і „зло” як його протилежність. Людяна особистість завжди проявляє інтерес до іншої людини, несе благо, благополуччя і радість іншим, дотримується правил поведінки, відчуває радість і горе

інших, співрадіє, співпереживає.

За своєю суттю у вихованні ціннісного ставлення до людини важливе значення займає людська гідність. Гідність – визначає особливе моральне ставлення людини до себе, що виявляється в усвідомленні своєї самоцінності і моральної рівності серед людей; ставленні до людини, в якому визнається її безумовна цінність.

Справедливість полягає в усвідомленні загального співвідношення цінностей, благ та конкретний розподіл їх між індивідами, належний порядок людського співжиття, що відповідає уявленням про сутність людини та її невід’ємні права.

Толерантність характеризується здатністю ставитися з терпінням до інтересів, переконань, вірувань, звичок і поведінки оточуючих. Толерантність проявляється у повазі до кожної людини: дитини і дорослих, близьких і незнайомих. Вона передбачає стриманість у словах і діях, вміння визнавати свої помилки у ставленні до інших.

Важливим показником ціннісного ставлення до людини виступає відповідальність, що виявляється у її ставленні до обов’язків даного слова, певних зобов’язань тощо.

Ці категорії взаємопов’язані між собою, взаємодоповнюють та взаємопроникають одна в одну.

Ціннісне ставлення до людей, сім’ї, родини виявляється у моральній активності особистості, прояві чуйності, чесності, правдивості, працелюбності, справедливості, милосердя, толерантності, терпимості до іншого, готовності допомогти іншим; вміння працювати з іншими; здатності прощати і просити пробачення. Показник моральної вихованості особистості – це єдність моральної свідомості та поведінки, єдність слова і діла, наявність активної за формою та моральної за змістом життєвої позиції.

Рід. Родина. Сім’я. Ці слова добре відомі нам з самого дитинства, тому що основною клітиною нашої нації є саме родина. Спільна українська родина – це творець і зберігач українського роду, культури, моралі. Родина – джерело продовження роду. Мабуть, не випадково наш герб символізує триєдність – людини, родини, нації. Сильна родина, рід, сім’я – міцною буде наша ненька Україна. Тому слід згадувати забуті родинні свята, звичаї, щоб відродити їх у наших родинах, бо нас, як ніколи, не вистачає родинного спілкування, підтримки у тяжку хвилину, та й хвилина радості повинні нас єднати. Свято оберігала родина пам’ять про корені свого роду. Знали про те, хто вони з діда-прадіда, з якого роду. В знак пам’яті про той чи інший шанований український рід ми маємо багато містечок та сіл, названих на їх честь. Споконвіку в сім’ї існував тісний взаємозв’язок між поколіннями. Батьки намагалися передати у спадок не тільки навички до праці й поведінки, а й залишити добру пам’ять про самих себе.

Ціннісне ставлення до сім’ї, родини виявляється у моральній активності особистості, прояві чуйності, чесності, правдивості, працелюбності, справедливості, гідності, милосерді, толерантності, совісті, терпимості до іншого, миролюбності, доброзичливості, готовності допомогти іншим, обов’язковості, добросовістості, ввічливості, делікатності, тактовності; вмінні працювати з іншими; здатності прощати і просити пробачення, протистояти виявам несправедливості, жорстокості. Показник моральної вихованості особистості – це єдність моральної свідомості та поведінки, єдність слова і діла, наявність активної за формою та моральної за змістом життєвої позиції.

Тому надзвичайно важливо при реалізації змістової лінії «Ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей» враховувати вікові особливості, використовувати нетрадиційні, активні форми роботи з акцентом на морально-духовний аспект.

Мета: виховувати повагу і любов до тат, гордість за свою родину.

Обладнання: малюнки дітей «Моя сім'я», хустки (для зав'язування очей), стрічки, листівки для татусів, аплікації для дідусів.

Хід свята

Учень: День чарівний, справжнє диво,
Всюди усмішок багато,
В залі людно і красиво,
Бо у нас сьогодні свято.

Учень: Добрий день вам, люди добрі,
раді з святом вас вітати,
щастя і добра бажати.

Учень: Здрастуйте, здрастуйте, здрастуйте,
Нашого класу батьки!
Дуже на серці нам радісно,
Що ви сьогодні прийшли.

Учень: Тепло, щиро і привітно
Ми зустрічаємо вас.
І гостинно відкриває
Двері наш святковий клас.

Учень: Дозвольте сьогодні усім побажати
Багато хороших і сонячних літ.
Прийміть же, кохані дідусі й татусі,
Ми шлемо гарячий, палкий вам привіт

Вчитель: Сьогодні незвичайний день. Ми зібралися на родинний захід, який присвячуємо дорогим людям — нашим татусям і дідусям. Ці люди є для нас дуже дорогі, ми їх дуже любимо. І хоча вони зовні часом суворі, вимогливі, але в своїй душі - добрі, ласкаві. Це їхня чоловіча вдача не дозволяє їм показати себе. Татова любов до нас стримана. Недарма в народі кажуть, що дитину треба любити так, щоб вона про це не знала. Саме такою і є батьківська любов. Свято жінок є, мами є, а от свята тата і дідуся ще не ввели у наш святковий календар. Але діти так люблять своїх татусів і дідусів, що дуже хочуть висловити

палку і щирю любов дорогим людям, бо знають, що чоловіки в сім'ї — головні, вони забезпечує її матеріально, створюють той моральний клімат доброти і сердечності, дисципліни і вимогливості, працьовитості, миру та злагоди. Отож, починаємо свято, яке ми назвали «Наші татусі й дідусі - найкращі»

Учень: Діти мріють, ласкою зігріті:
Щоб ніколи не було біди,
Поруч щоб були у цілім світі
Мама й тато з нами назавжди.

Учень: Нехай над вами небо голубіє,
Не знають втоми руки золоті,
Нехай душа ніколи не старіє
І серце не втрачає доброти.

Учень: Нехай для вас не згасне сонце,
Нехай не віють в душу холоди.
Хай жито на столі і Бог на небі
Вас завжди порятують від біди.

Учень: Ми любимо вас, наші тата,
І вам бажаємо здоров'я ми багато.
Ми хочемо, щоб завжди ви раділи.
І щоб в житті ніколи не хворіли.

Учень: Хоч часом ми буваємо нечемні,
І дуже ви хвилюєтесь за нас,
Але ми знаємо напевно:
Що більше радуємо вас.

Пісня «Тато може...»

Вчитель: У кожного з нас є дідусь, який також і любить, і виховує, і допомагає своїм внучатам, поки тато на роботі. Для любих дідусів звучить вірш.

Учень: Чи мороз, чи віє завірюха,

Я нічого не боюсь.
Це тому, що маю друга.
Мій найкращий друг — дідусь.

Ми йдемо гуляти разом
І в кіно, і в магазин...
До морозива я ласа,
А мультфільми — любить він.

Лижі ми купили добрі,
Першим став на них дідусь.
Ми обое з ним хоробрі —
Я кататися навчусь.

Учень: Теж я виросту, а поки,
У нас такі веселі дні,
Що здається менше років
Дідусеві, ніж мені.

З таким хорошим другом
Не нудно вдвох ніде.
З таким хорошим другом
Ніхто не пропаде!

Учень: В це свято сьогодні ми хочем вітати
Усіх ветеранів життя — дідусів.
Від щирого серця їм побажати
Прожити в здорові, на втіху усім.

Учень: За втомлені руки й недоспані ночі,
За сиве волосся на скронях у них,
Хай діти і внуки пошану складають
І люблять й шанують своїх дідусів.

Учень: Мій сивий, лагідний дідусь,
Я до землі тобі вклонюсь.
За теплоту твою і ласку,
За мудре слово, гарну казку.

Учень: Ти вчив нас, як на світі жити,
Як один одного любити.
І твій розумний заповіт
Я пам'ятатиму повік.

Учень: Дідуся свого вітаю,
З ним щиренько розмовляю.
І таке тобі скажу —
Із тобою я дружу.

Учень: Ти хороший, ти ласкавий,
Ти привітний, гарний, славний,
Будь здоровий, не хворій,
Дідусеньку рідний мій!
(Дідусям діти вручають подарунки, цілують їх)

Вчитель: Свято – це завжди сміх, радість і веселоці. Тож давайте пограймося, адже сміх продовжує життя.

Конкурс 1

На дошці малюнки портретів татусів. Батьки повинні знайти свій портрет.

Конкурс 2

Діти загадують татам загадки.

Конкурс 3

На швидкість заплести косу і зав'язати бантик донечці.

Учень: Татусю, ти такий красивий!
Я щиро так тебе люблю,
Тобі я неба прихилю,
Щоб ти здоровий був, щасливий!

Учень: Нестиму в серденьку довіку
Тепло татусевих долонь,
Любові чистої вогонь,
І щастя, й радості без ліку.

Учень: У кожній грі татусь наш завжди з нами.
Він нас навчає в шахи й шашки грати.
Нас пригортає добрими руками,
І з дітьми любить книжку почитати

Учень: А в вихідні бере мене за руку
І ми йдемо в кіно або у парк.

Запам'ятаю я татусеву науку
На все життя. І кожне слово й жарт.

Учень: Тато мій дуже гарний, сміливий і дужий,
Він уміє, напевно, все в світі робить!
Я люблю свого таточка рідного дуже!
Ну, та як же мені татуса не любить?

Учень: Мій любий татусь -
Він найкращий у світі,
І щиро признаюся вам,
Що дуже люблю й поважаю я тата
Й нікому його не віддам.

Учень: Мій рідний татусь
Не спочине й хвилини,
Планує невпинно,
Майструє, щось клеїть,
Працює щоднини
Невтомно й пильно.

Учень: Мій добрий татусь
І задачку розв'яже,
І намалює кумедних звірят.
Ще й найкращі слова
Для усіх в сім'ї скаже,
Коли ми йдемо гуляти у парк.

Учень: Дорогий, хороший, любий тату!
Кращого за тебе не знайти.
Дорогий, хороший, любий тату!
Як чудово, що у нас є ти.

Учень: У суботу тато прибирає,
Добре знає діло він своє:
Миє все, підлогу натирає —
Вихідний матусі він дає.

Учень: А коли татусь відпочиває,
Кожен з нас стихає і мовчить.

Нам він потім книжку прочитає
Або грати в шахи нас навчить.

Конкурс 4

Із зав'язаними очима знайти свого сина.

Конкурс 5

Із зав'язаними очима знайти свого тата.

Конкурс 6

Із коробки жеребкуванням витягнути назву страви. Пояснити технологію її приготування.

Тенець каченят

Учень: Хай щастя і радість вам ллються рікою,
Щоб ви не стрічались ніколи з журбою,
Хай пісня дзвінка виграє на вустах,
Хай смутку ніколи не буде в очах.

Учень: Можу я, маленька, цілий світ сходити,
Море переплисти, в небо полетіли,
Та знайти — не знайду я того словечка,
Щоб висказати татусеві всю любов мого сердечка.

Учень: Де знайти співаночку, аби оспівати?
Де ті фарби взяти, аби змалювати?
Хоч би я співала краще за пташатко,
Та не виспіваю, як люблю я татка!

Учень: Хоч би, як веселка,
Я всі фарби мала,
Та любов до татка
Я б не змалювала.

Учень: Ми вас любимо всіх завзято,
Ми вам бажаєм здоров'я багато,
Ми хочемо, щоб завжди ви раділи
І щоб ніколи не хворіли.

Учень: Хай Бог охороняє вас від злого,
Хай світиться сонце і колосяться жита,
Щоб були ви щасливі і здорові
На многії і многії літа.

Учень: Прийміть вітання наші щирі,
В житті хай радість розквіта.
Нехай в здоров'ї, щасті, мирі
Проходять всі ваші літа.

Танець - вальс

Вчитель: Дорогі батьки, дідусі і бабусі, ваші дітки такі чудові, як найкращі весняні квіточки, перші проліски. Але всі ви добре знаєте, що кожна найкраща квіточка в'яне і навіть гине, коли їй не приділяти уваги, не поливати, не пестити, не любити і не доглядати за нею. А хіба комусь подобаються зів'ялі букети квітів? Я бажаю вам, щоб ваші оці маленькі квіточки ніколи не в'янули, адже вони тільки починають рости і набиратися сили, і їм потрібна ваша батьківська увага, турбота, любов, порада і догляд. Пам'ятайте про це завжди. Хай квітнуть наші найдорожчі квіточки майбутнього життя і звеселяють ваші зразкові сім'ї.

Всі разом: Наші татусі - найкращі

Мета: виховувати в дітей шанобливе ставлення до матері; чуйне, доброзичливе ставлення хлопчиків до дівчаток; розвивати здатність учнів до емоційного відчуття художнього слова; сприяти розвитку творчих здібностей дітей; прищеплювати почуття колективізму, дружби, взаємодопомоги.

Хід свята

Учениця:

Що це за свято готується тут?

Може, почесні гості прийдуть?

Може, прийдуть генерали?

Може, прийдуть адмірали?

Гадати досить! Дивіться, ось вони- гості!

Щедрі, любі, кохані.

Учениця:

Здрастуйте, наші мами!

На щирі розмову зібрались ми з вами.

Розмову сьогодні присвятимо мамам.

Вчитель: Мати... Що є в світі краще за це слово! Материнство... Святе і красиве, оспіване поетами, увічне художниками. Мати! Найрідніша й найближча людина для кожного з нас. Вона подарувала нам життя. Вона вчить нас жити по правді, своєю ласкою і турботою супроводжує нас у житті.

1-й учень:

На мамине свято земля оживає

І сонечко в небі так ясно сіяє

І небо таке голубе!

На мамине свято верба розцвітає

І пролісок в лісі матусю вітає.

2-й учень:

І вас, наші рідні, кохані матусі,

І вас, наші ніжні, ласкаві бабусі

Із святом вітаємо вас

Прийміть поцілунки солодкі від нас!

(Діти вручають подарунки, виготовлені своїми руками)

3-й учень:

А тепер ми вам розкажем,

Як ми щиро любим вас.

І які ж хороші, милі

Гарні мамочки у нас!

4-й учень:

У моєї мами руки золоті,
Очі карі, вії – довгі і густі.

5-й учень:

А моя матуся схожа на веселку,
Бо така ж чудова, і така ж весела!

6-й учень:

А моя – як ніжний лісовий дзвіночок!
Ніжні в неї руки, ніжний голосочок!

7-й учень:

А моя матуся гарна, як калинка.
В неї чорні брови, губки - як малинка.

8-й учень:

Моя мамочка привітна,
Гарна, ніжна, як весна,
І ласкава, і тендітна,
Ніби пролісок вона!

9-й учень:

Ваші мами гарні,
З вами згоден я.
Та найкраща мама
все ж таки - моя!

10-й учень:

Кажуть, що на світі
Сонце найсвітліше
Та всміхненться мама –
І стає світліше.

11-й учень:

Кажуть, що без сонця
Не розквітнуть квіти.
А хіба без мами
Є щасливі діти?

12-й учень:

Я до неї серцем
Любо пригорнуся.
Хай сіяє сонце,
Як моя матуся.

13-й учень:

Любі мами, з вашим святом
Вас вітають хлопчики й дівчатка!
Ми вас, мами, зустрічаєм
І віршами, і піснями,
Ми вас дуже всіх кохаєм,
Наші ніжні, рідні мами.

Пісня «Мама і я»

Дивуються перехожі,
Що ми з мамою так схожі,
Як на сонці росинки,
Як у морі краплинки,
Як веселі сніжинки –
Мама і я!

Приспів:

Мама і я, мама і я, мама і я, і я!
Мама і я, мама і я, мама і я, і я!

А нас тато вихваляє,
Що все з мамою встигаєм:
І прибрати й помити,
Смачно їсти зварити,
Гарні сукні пошити -
Мама і я!

Приспів:

Мама і я, мама і я, мама і я, і я!
Мама і я, мама і я, мама і я, і я!

Коли буде у нас свято -
Друзів буде теж багато,
Я тоді їм покажу,
Що я вмю робити,
Як умієм дружити
Мама і я!

1-й учень: Кожен любить свою маму,
Бо вона найкраща сама.
Найдорожча нам людина -
Люба мамочка єдина!

2-й учень:

І тому ми вам бажаєм,
Щоб, як квіти, ви цвіли,
Щоб завжди здорові, гарні
І щасливі ви були!

Хлопчик 1:

Приготуйте свої вушка!
Ми даруєм вам частушки!

Колектив наш чоловічий
Готував частівки сам,

Щоб всміхнулися обличчя

Наших кращих в світі мам.

Хлопчик 2:

Я для мами так старався,
Шість десяток получив,
А мій гудзик одірвався,
То я сам його пришив!

Хлопчик 3:

Та хіба це допомога?
Я для мами посуд мив!
Потім вимив ще й підлогу –
Півбудинку затопив!

Хлопчик 4:

Я для мами теж трудився,
У тазок води налив.
Наш будильник запилювся,
То я з милом його мив!

Хлопчик 5:

Наймиліші, найдобріші,
Дуже любимо ми вас.
А тепер ловіть скоріше
Поцілуночки від нас!

(Діти посилають мамам повітряні поцілуночки)

Пісня «Мама і тато»

Кажуть мама й тато, що велика я,
Годі пустувати! – Каже вся сім'я,
І дають поради бабця і дідусь,

Каже брат: "За тебе скоро я візьмусь!" (2)

Приспів:

Я не можу зрозуміти: ви ж самі дітьми були,
І кричали, і шуміли, і стрибали, як могли,
А тепер дорослі стали, всі серйозні, мовчазні.
Ще такого не бувало! – дружно кажете мені.

Обійму я тата й матінку свою,
Дідуся й бабусю дуже я люблю,
Посміхнуся брату й стане все гаразд,
А усі поради будуть про запас! (2)

Учениця:

Якось я спитала у Весни:
- Ти чому приходиш, поясни?
І Весна мені сказала прямо:
- Поспішаю я на свято Мами!

Поспішають квіти проростати,
поспішають журавлі вертати,
поспішає сонечко теплішати,
поспішають дітки розумнішати.

Учень: В Африці далекій, пам'ятаю,
говорив мені Премудрий Слон,
що якби на світі мам не стало,
то й Весни на світі не було!

Ще казав: - Ви помічали, може,
кожна мама із Весною схожа! —
І відкрив мені він таємницю,
що Весна із Мамою — сестриці.

Учениця: Матусю, дай ручки твої поцілую,
За шийку тебе обійму,
І щічки погладжу.
Ти знаєшь, матусю,
Як дуже тебе я люблю!
І ти мене любиш, хоч я неслухняна,
Частенько і шкоду роблю.
Та ти все пробачиш,
Мене поцілуєш,
І я тебе дуже люблю!

Учень: Мамо, настала весна,

Квітне верба запашна,
Річка в долині синіє.
Мамо, настала весна,
Пташечка в полі співає,
Пісня її чарівна
Сонечко вранці стрічає.

Учень: Мамині руки - щедрі, робочі -
Втоми не знають з ранку до ночі.
Вранці, коли ще усі спочивають,
Сонце, напевно, вони піднімають.
Мамині руки - ніжні і мілі -
Воду ранкову з криниці носили.
Діти плескались, діти вмивались,
Сонцю і матері щиро всміхались.

-

-

Учень: Матінко моя єдина!
Ти ж для мене цілий світ!
І хоч я мала дитина,
Хоч мені лиш кілька літ,
Та тебе, матусю мила,
Я кохаю над життя
І бажаю: будь щаслива,
Наче квітка весняна!

Учень: Я не знаю, мама мила,
Що тобі і побажати...
Перш усього - щастя, сили,
І здоров'я всім у хаті.
Щоб жили ми всі у згоді,
Як ти завжди нас учила.
Щоб твоя усмішка гарна
Нас, як сонечко, всіх гріла.

Учениця: Мама! Мама! - гарне слово,
Тільки скажеш - все готово!
"Мамо, кашки!" - кашка є.
"Мамо, чаю!" - вже наллє.
"Мамо, спатки!" - вже роздітий,
І у ліжку, і укритий.
"Мамо, ніжку зав'яжи!"

"Мамо, казку розкажи!"
Мама! Мама! - гарне слово,
Тільки скажеш - все готово!

Учень: Ще в колисці немовля
Слово «мама» вимовля.
Найдорожче в світі слово
Так звучить у рідній мові:
Мати, матінка, матуся,
Мама, мамонька, мамуся!
Називаю тебе я,
Рідна ненечко моя!

Учень:

Я прокидаюсь рано,-
Тихенько лежу, не встаю.
Тільки спросоння погляну,
Бачу матусю свою.
Мати - досвітня пташинка.
З досвітку вік не зімкне.
Ходить по хаті навшпиньки,
Щоб не збудити мене.
Мати - то сонечко рідне,
Тепле, ласкаве, земне.
Слово її заповітне
Гріє й тривожить мене.

Учениця:

Я у мами помічниця.
Мамі я допоможу:
Складу книги на полиці,
Ляльку спати положу,
На столі поприбираю,
Квіти на вікні поллю.
Тільки трішки ще пограюсь.
Потім... Завтра все зроблю.

Учениця:

Не за синіми морями,
Не в далекій далині –
Тут, удома, біля мами
Світить сонечко мені.
До грудей мене пригорне,
Поцілує у чоло,
Щось тихенько прошепоче,
І біди як не було.

Учениця:

Мама втомилась, лягла відпочити,
Маю я тихо в кімнаті сидіти.
Сонечка промінь хотів пострибати,
Я попросила його зачекати.
Я свою маму люблю і жалію,
Бо вже доросла і все розумію.

Учень:

Коли б з'явився в мене
Чарівний килимок,
На тому килимкові
Злетів би до зірок.
Щоб зірку найяснішу
За хмарами дістати
І дорогій матусі
Її подарувати.

-

Учениця:

Я безстрашно вийду з хати
І піду у двір гуляти!

Сміло з гірки вниз спускаюсь,
Навіть кицьки не лякаюсь.
Як зі мною є матуся,
Я нічого не боюся!

Учениця:

На мене звернені очі:
Великі, карі, жіночі.
В своїй любові бездонні.
Магічні, як у Мадонни.
Добром налиті до краю.
Я з них наснагу черпаю.
За них я Богу молюся -
Кохані очі матусі.
На роботу мама йде,
А мене до школи веде.
Зовсім я не вередую,
Тільки трішечки сумую.

Учень:

Каже мама: «Будь слухняним.
І охайним, і старанним.
Ми зустрінемося під вечір,
До побачення, малеча».
Я про маму вивчу пісню
І навчуся справ корисних.
Як і мама, я працюю,

Тільки трішечки сумую.

Учениця:

Я пісень багато знаю,

я матусі їх співаю:

і колядки, і щедрівки,

і веснянки, і гаївки.

І про пташку, і про квітку,

і про те, як гарно влітку.

Це мене матуся мила

всіх пісень співать навчила.

Учениця:

Можна у світі чимало зробити:

Перетворити зиму на літо,

Можна моря й океани здолати,

Гору найвищу штурмом узяти,

Можна пройти крізь пустелі та хащі..

Тільки без мами не можна нізащо,

Бо найдорожче стоїть за словами:

В світі усе починається з мами!..

Гра «Чи знаємо ми один одного?»

(Мама і дитина стають спиною один до одного. Вчитель задає питання. Дитина відповідає кивком голови «так» чи «ні». А потім мама вголос відповідає.)

- Чи любить ваша дитина їсти кашу?

- Чи миє посуд ваша дитина?

- Чи любить ваша дитина чистити зуби?

- Чи лягає спати ваша дитина о 9 год. вечора?
- Чи застеляє вранці ліжко ваша дитина?
- Чи любить вмиватися ваша дитина?
- Чи любить читати книжки?

Заключна частина свята. Виходять усі учні класу.

1-й учень: Бажаєм вам радості, щастя й любові.

2-й учень: Бажаєм, щоб завжди були ви здорові!

3-й учень: Щоб настрої завжди був веселий, хороший!

4-й учень: Щоб в кожній кишені водилися гроші!

5-й учень: Ми любим за все вас: за строгість, за ласку.

6-й учень: Хай буде життя ваше світлим, як казка!

7-й учень: Хай зігрівають душу вам красою
Весни тендітні пелюстки.

8-й учень: І розливаються джерельною водою
кохання й щастя гомінкі струмки!

9-й учень: Хай пролісок перший дарує вам ніжність.

10-й учень: А сонце весняне дарує тепло!

11-й учень: У березні вітер несе хай надію!

12-й учень: І щастя, і радість, і тільки добро!

-

13-й учень: Зі святом весни, краси і любові!

14-й учень: Хай щастя і радість несе кожна мить,

-

15-й учень: Всього у житті нехай буде доволі!

16-й учень: На кожному кроці хай завжди щастить!

Вчитель: Я вас вітаю зі святом весни. Бажаю здоров'я, щастя, достатку, сонячної долі. Хай ваші діти і онуки завжди приносять вам тільки радість!

Хай рікою щастя ллється, хай в сім'ї добро ведеться! Нехай всі турботи, труднощі, нещастя покинуть вашу оселю. Хай завжди світить сонце у вашому домі, нехай ваші обличчя сяють від ласкавої посмішки. Щастя вам, добра, краси, кохання, вічної молодості і весни.

Зі святом вас, дорогі жінки-матері!

Мета: учні мають усвідомити, яку роль у житті людини відіграє родина, сімейні свята, традиції;

формувати вміння характеризувати ієрархію сімейних зв'язків, аналізувати свою поведінку в колі сім'ї;

спонукати дітей замислитися над тим, чому необхідні взаємна повага, допомога і чуйність у родинному колі, якими мають бути сімейні обов'язки і як досягти злагоди у родині;

виховувати почуття любові та поваги до своїх рідних, близьких.

Обладнання: плакати, записи музичних творів.

Хід свята

(Звучить мелодія «Родинне свято» - виходять діти з вчителем)

Учитель: Добрий день, шановна, дорога родино! Так, якраз родина! Бо всі ми, присутні в цьому залі, — це одна велика родина школи: дідусі й бабусі, мами і тата, діти, вчителі. Адже школа — це теж сім'я. А сьогоднішнє свято — це освідчення до своєї сім'ї, бажання зробити для неї щось приємне. І сьогодні ми зібралися на наше родинне свято: ніжні, серцю милі діти – родинного дерева квіти. Коли родина сходиться до хати, то хочеться слово їй тепле сказати.

(Звучить мелодія « Родина, родина від батька й до сина» - виходить діти із хлібом на рушнику)

Учениця: Добрий день вам, люди добрі!

Раді з святом вас вітати,

Щастя і добра бажати.

Красиво і світло у нашій світлиці –

Гості в залі сидять дорогі.
Сьогодні у нас родиннеє свято,
І хочеться всіх привітати мені.

Учень: Добрий день, рідненькі мами!

Добрий день і татусям!

Добрий день бабусям рідним!

Дідусям і вчителям!

Добрий день усім гостям!

Учениця. Гостей дорогих ми вітаємо щиро,

Стрічаємо хлібом,

Любов'ю і миром.

Хліб ясниться в хаті,

Сяють очі щирі.

Щоб жилось по правді,

Щоб жилося в мирі.

(Діти кланяються, кладуть хліб на стіл)

Ведуча: Мама! Найдорожче слово в світі!

Де б не був ти, щоб ти не робив.

Та вона твій шлях завжди освітить

Ніжним серцем відданим тобі.

В дні сумні та в дні на щастя щедрі

Мама буде у житті твоїм, тож живи, як мама,

Щиро й чесно і, як мама, лиш добро твори!

Учитель: Мама, матуся, матусенька... Чи є на світі слово більш прекрасне та ніжне? У матусі добрі, ласкаві руки, найчутливіше серце - в ньому ніколи не згасає любов, воно ніколи не залишається байдужим. І скільки б тобі не було років - п'ять чи п'ятдесят, - тобі завжди потрібна мати, її ласка, її погляд.

Отож, перша сторінка нашого свята- як сонечко, рідна матінка.

Пісня «Матуся» (виконують всі діти)

Матуся навчила нас пісню співати
У полі ранкову стрічати зорю.
Матуся навчила людей шанувати
І вірно любити Україну свою.
Матуся навчила людей шанувати
І вірно любити Україну свою.

Приспів:

Там червона калина, - мов святий оберіг.
Споришева стежина приведе на поріг.
Там матуся співала колискові пісні,
На добро дарувала вишиванку мені.

Матуся навчила добро пам'ятати,
Топтати стежину у ріднім краю.
Матуся навчила утоми не знати
І рідну любити Україну свою.
Матуся навчила утоми не знати
І рідну любити Україну свою.

Приспів:

Там червона калина - мов святий оберіг.
Споришева стежина приведе на поріг.
Там матуся співала колискові пісні,
На добро дарувала вишиванку мені.

Учениця 1: Є в мене найкраща на світі матуся,

За неї, Пречиста, до тебе молюся,

Молюся устами, молюся серденьком.

До Тебе, небесна Ісусова ненько.

Учень 2: Благаю у тебе щирими словами

Опіки та ласки для любої мами.

Пошли їй не скарби, а щастя і долю,
Щоб дні їй минали без смутку і болю.

Учениця 3: Рятуй від недуги матусеньку милу,

Даруй їй здоров'я, рукам подай сили,
Щоб вивела діток у світ та й у люди,
Щоб нами пишалась, раділа усюди.
За це я складаю в молитві долоні
До Тебе, Царице, на сонячнім троні.

Учень 4: Гарна ти , матусю,

Добра, люба, мила!

Ти мене , матусю

Звичаю навчила.

І щодня навчаєш

Як любить родину,

Мову нашу гарну

Й рідну Україну.

Буду українка, як і ти, матусю,

І за ту науку я тобі вклонюся.

Учениця 5: Чи міг би хто порахувати

Все, що для нас зробила мати?

Скільки попрала сорочок,

попрасувала спідничок?

Учень 6: А скільки нам провин простила,

Казала битиме – не біла.

А потім усміхнулась на ходу

Як ми впевняли : більше не буду.

Учениця 7: За всю цю працю журавлину

Щире спасибі в цю хвилину.

В твої спрацьовані долоні

Сини твої складають й доні.

Учениця 8: Мати – досвітня пташина,

З досвітку віч не зімкне,

Ходить по хаті на вшпиньки ,

Щоб не збудити мене.

Учень 9: Мати – то сонечко рідне,

Сонечко ясне, земне,

Слово її заповітне

Гріє і живить мене.

Учениця 10: Ти всіх святіша, ненько,

Моя ти квіточко біленька,

Моя любове, де причал

Знайшли і радість і печаль.

Учень 11: Пам'ятаймо, милі діти.

Пам'ятаймо завжди з вами,

Що для нас в усьому світі

Найдорожчі наші мами.

Учениця 12: Від щирого серця, простими словами

Звертаюся я до рідної мами :

- Рідна мамо, люба ти моя ненько.

Тобі любов свою через усе життя я пронесу,

Ти моє сонце, матінко рідненька,

Люблю тебе за ласку, за твою красу.

Танець (танцюють хлопчики)

(діти дарують листівки мамам, цілують їх)

Ведуча: А зараз ми хочемо доказати Вам, що кожна мама серцем відчуває своє дитя. Для цього конкурсу нам потрібні дві мами.

1-ий конкурс «Вгадай дитину по руках»

Ведуча: Діти (6 – 7 учнів) стають у коло. Мамі зав'язують очі. Вона повинна по руках упізнати свою дитину.Ось ми і побачили, що кожна мама відчуває своє диття.

Учитель: Пройдуть роки. Мов лелеки у вирій розлетитесь ви, діти, з теплого маминого гнізда. Та погожої днини збере вас, мов чайка чаєнят, матуся до рідної світлиці. І защебече, заговорить, заплаче мамина пісня у ваших серцях.

Пісня «Бабуся-пташечка» (виконують дві учениці)

Ніхто про те не знає, як я її люблю,
Бабусю дорогеньку, голубоньку мою,
Всі кажуть , що ми схожі-бабусенька і я,
Напевно, то не диво, бо ми ж одна сім'я.

Приспів:

Моя бабусенька, моя голубонька, моя бабусенька, моя голубонька.

Бабуся пожаліє, коли сумую я,
Найкраща в цілм світі бабусенька моя,
Всі кажуть , що ми схожі-бабусенька і я,
Напевно, то не диво, бо ми ж одна сім'я.

Ведучий: Добрий день, бабусю, дорога моя!

Це для тебе сонечко лагідно сія.

Я ласкаю рученьки трудові твої

Я люблю твій голос - теплий, дорогий.

В нім рідні всієї рідні голоси,

Дружби і любові, добра і краси!

У моєму серці слід твоїх пісень.

Добрий день , рідненька,

Добрий тобі день.

Вчитель: Ви тільки вслухайтесь: бабуся, бабусенька! Яке це ніжне і красиве, лагідне, пестливе і тепле слово! А чому?

А тому, що бабуся - це мамина або татова мама, отже, вона прожила на світі удвоє більше. І ти, мабуть, удвоє дорожчий для неї, бо ти дитина її дитини.

Бо ти її онучатко, дівчатко чи хлоп'ятко, ти її пташенятко, ластів'ятко, а іноді й поросятко.

Учениця: І коли це бабуся називала мене поросятком?

Учитель: Напевно, тоді, коли ти був бруднулею.

Учениця: І щоб сховатися від тата, - до бабусі утікала.

А вона посварить, покричить,

Поцілує, та й мовчить.

Чи сюди, чи туди,

Чи до хліба, чи води,

Чи сорочку, чи штанята,

Все до бабці, не до тата,

Там безпечно від біди.

І щасливий той живе,
В кого бабця любя є .
Той біди вже не зазнає,
Бо бабусенька скрізь дбає.

Учитель: Отже, друга сторінка нашого свята – це моя бабуся, це моя голубка.

Учениця 1: Моя бабуся любя, гарна й мила

Вона найкраща від усіх людей.
І хоч вона вже трохи посивіла,
Але так щиро любить нас, дітей.

Учень 2: Люба, добра бабцю,

Ми, твої внучата
Звертаємось до тебе,
Щоб щастя побажати.

Учениця 3: Я з бабусею своєю

Дружу давно-давно.
І ми, - скажу вам, - з нею
В усьому заодно.

Учень4: Коли мене питають:

Що найтихіше в світі?
Бабусина молитва,
Як засинають діти.

Учениця 5: Коли мене питають:

Яка найбільша сила?

Любов, що в серці має

Бабуся моя мила.

Учениця 6: Вже срібні роки заплітають її коси,

Вже діти дорослі, й онуки ростуть.

А серце таке молодее і досі

І руки спочинку ніяк не знайдуть.

Учень 7: Пахнуть руки її паляницями

Кропом, стравами і пшеницею

Пахнуть рученьки м'ятою-рутою,

Пахнуть хатою незабутою.

Учениця 8: Пахнуть руки її огірочками,

Свіжовипраними сорочками,

Пахнуть рученьки ніжною ласкою,

Добрим словом і сивою казкою.

Учень 9: Добрий день, бабуся, дорога моя!

Вже травневе сонечко лагідно сія.

У Дністра скресають сиві береги

Я люблю твій голос теплий, дорогий.

Учениця 10: В нім землі моєї срібні голоси

Дружби і любові, добра і краси.

Назбираю в лісі квітів сон-трави,

Дорога бабусю, літ за сто живи!

Учениця 11: Бажаєм вам сто років жити

Без горя, сліз і без журби.

Хай з вами буде щастя і здоров'я,

На довгі роки, на завжди.

Пісня «Тихо спить матуся» (виконує одна учениця)

Учитель: Нашим бабусям припорошила скроні сивина, а деяких зовсім вибілила. І кожна сива волосинка говорить про те, що не завжди їх слухали діти і ви, онучата. І боліло у бабусі серце за нас, за наших мам, тат.

Тож поцілуйте , діти, натруджені руки ваших бабусь і тепло усміхніться їм.

(Грає музика, діти цілують руки бабусям, дарують квіти)

Учитель: Батько... Тато... Суворий, вимогливий, а його любов до дітей стримана і врівноважена. Недарма кажуть, що дитину треба любити так, щоб вона цього не знала. Саме і такою повинна бути любов батька.

Отож, наступна сторінка нашого свята – мій тато і я.

Учениця 1: Горе , чи нещастя,

Чи біда яка,

Всіх нас виручає

Батькова рука.

Учень 2: Батькова правиця

Знає труд і піт.

І з руки цієї

Ми йдемо у світ.

Учениця 3: Ніжна, рідна, щира,

Добра і міцна,

У житті дорога

З нею не страшна.

Учень 4: Як підеш у люди,

Що б там не було,

Хай в тобі не згасне

Батькове тепло.

Учениця 1: Кажуть , я мала вередувала,

Плакала частенько і дарма.

На руках у тата засинала

І татусь вночі мороку мав.

Учень 2: Як хворів, то мама наді мною

Промовляла тихо: «Боже мій!»

А татусь холодною водою

Обтирав мене, щоб я не був слабий.

Учениця 3: У суботу тато прибирає,

Добре знає діло він своє...

Миє все , підлогу натирає –

Вихідний матусі він дає.

Учень 4: А як свято радісно стрічаєм,
Цілий день ми разом проведем,
Спортом ми займаємось, гуляєм
Або в гості до бабусі йдем.

Учениця 5: А коли татусь відпочиває,
Кожен з нас стихає і мовчить,
Нам він потім казку прочитає
Або грати в шахи він навчить.

Учень 6: Кожен день мій любий тато
Має клопоти й турботи:
Разом ми вчимо уроки -
Це для нього теж робота.

Учениця 7: Дорогий, хороший, рідний тату,
Кращого за тебе не знайти,
Дорогий, хороший, рідний тату,
Як чудово, що у нас ти є.

Ведуча: А зараз ми перевіримо наших тат на кмітливість. Для першого конкурсу нам потрібно три тата.

1-ий конкурс «Найоригінальніша канапка»

Ведуча: Перед вами на столі – різноманітні продукти: батон, майонез, цукерки, ковбаса, крекер, крабові палички. Ваше завдання: за 1 хв. зробити оригінальну канапку і придумати їй назву. Час пішов... Тепер подивимось, як ви їх зможете з'їсти. Смачного вам!

3-ій конкурс «Пришиття гудзика»

Ведучий: Це ніби проста справа, але інколи викликає труднощі. Вам потрібно якнайшвидше пришити п гудзик. Так, робота виконана. Подивимось чи якісно. Як бачимо, наші тата вміють готувати канапки і пришивати гудзики.

4-ий конкурс «Пантоміма»

Ведуча: Для третього конкурсу нам потрібно троє батьків. Завдання: показати дітям загаданий предмет, який вони повинні відгадати.

(Слова - телевізор, парасолька, чайник, кенгуру, збір врожаю восени, літо)

Учитель: Справжнім господарем, главою у кожній родині є дідусь, який перетворився із суворого, вимогливого татуса у доброго, ніжнього, поблажливого дідуся.

Наступна сторінка нашого свята: «Дідусю милий, дідусю сивий»

Ведуча: Мій сивий лагідний дідусь,

Я до землі тобі вклонюсь

За теплоту твою і ласку

За мудре слово, гарну казку.

Ведучий: Ти вчив нас як на світі житьь,

Як один одного любить,

І твій розумний заповіт

Я пам'ятатиму повік.

Учениця 1: Мій рідний, рідненький, ріднесенький,

З тобою радію й сміюсь.

Мій сивий , сивенький, сивесенький,

Найкращий у світі дідусь.

Учень 2: Дідусю, дідусю , тобою горджуся,

За тебе я Бога молю.

Дідусю, дідусю, тобі признаюся,

Як сонце, тебе я люблю.

Учениця 3: З тобою ходили стежинками,

Які ти в дитинстві сходиш,

Казки прикрашав ти картинками,

Які колись сам пережив.

Учень 4: За все найкраще у житті,

За ваші руки золоті,

За ваші добрії серця

Дідусю, ми вам вдячні без кінця.

Учениця 5: Як виросту швидко, швидесенько,

То небо тобі прихилю.

Бо ти - мій дідусь дорогесенький,

В тобі я себе впізнаю.

Танець (танцюють дівчатка)

Ведучий: Ось і закінчилось наше свято,

Залишивши теплий слід в душі.

На все добре, хлопці і дівчата ,

Дорогі батьки, бабусі й дідусі!

Хай вам сонце сміється.

Хай добро вам ведеться,

Хай годинник вам повільно лічить вік,

А Бог дарує многа й блага літ!

Ведуча: Все, що в серці мали, -

Вам подарували.

Світлу мрію й казку,

Нашу пісню й ласку,

Щебет України, звичаї Вкраїни.

Перед дорогою сідайте за столи.

Так споконвіку для гостей годиться,

Щоб радісні і щасливі всі були,

Потрібно коропаєм пригоститься.

Учитель: Щиро дякую всім за те, що взяли участь у нашому святі. І хочу побажати всім — дорослим і дітям — завжди пам'ятати про тих, хто дав нам життя, цінувати їх. Тож бережіть один одного, будьте опорою і надією. Бажаю вам всім любові від батьків, поваги від дітей, а щастя й здоров'я від Бога! (*Звучить запис пісні "Родина, родина..."*)

Мета: Ознайомити учнів із поняттям «толерантність»; формувати ціннісні відношення учнів до самих себе, до людей з обмеженими можливостями; формувати в учнів високі моральні цінності: доброти, милосердя, чуйності, уявлення про різновиди толерантності, готовності розуміти, приймати, спілкуватися з іншими людьми, взаємодіяти з ними на основі співчуття, співрозуміння, доброзичливості; виховування толерантного ставлення, підтримки, співчуття до інвалідів.

Хід заходу

Перед великим розумом я схиляю голову,

Перед великим серцем я стаю на коліна

Гете.

Пісня «А я бажаю вам добра»

Вступне слово вчителя: Упродовж багатьох років 16 листопада світ святкує Міжнародний день толерантності. Цей День був проголошений Декларацією принципів толерантності, затвердженою у 1995 році на 28-й Генеральній конференції ЮНЕСКО. Цього дня за традицією у різних країнах світу проводяться акції, спрямовані проти різноманітних форм дискримінації та проявів нетерпимості, співчуття, розуміння та толерантне ставлення до дітей з особливими потребами.

А 1992 р. за підсумками Десятиріччя ООН інвалідів (1983–1992) Генеральна асамблея ООН проголосила 3 грудня Міжнародним днем інвалідів.

Ведуча: Добрий день, шановні друзі, ми зібралися сьогодні для того, щоб ще раз нагадати про те, як важливо бути добрими й терпимими один до одного.

Ведуча: Терпимість, розуміння — ті поняття, які повинні супроводжувати почуття любові. Любові до ближнього, до Батьківщини, до матінки-планети Земля, до самого себе і до учнів з певними фізичними або психологічними недоліками. **Г. Сковорода казав: «Любов починається з любові, якщо я хочу, щоб мене любили, я починаю любити першим».**

Ведуча: Терпимість і доброта — синоніми слова «толерантність». Визначення слова «толерантність» різними мовами звучить по-різному, але тлумачення одне.

Учениця: Іспанською мовою слово «толерантність» означає здатність визнавати відмінність ідеї інших людей.

Учень: Французькою — відношення, при якому допустиме те, що інші можуть мислити або діяти інакше, ніж ти сам.

Учениця: Англійською — готовність бути терплячим.

Учень: Китайською мовою — дозволяти, приймати, бути по відношенню до інших великодушним.

Учениця: Арабською мовою — прощення, м'якість, милосердя, співучасть, терпіння, відкрита душа для інших.

Учень: Українською мовою — здатність терпіти щось або когось, бути стриманим, стійким.

Ведуча: Але ж толерантність має багато синонімів такі як співчуття, чуйність, доброзичливість. А ось ще деякі з них.

Звучить мелодія і виходять учні з листами, на яких написані слова дітей - інвалідів (крик душі, прохання про підтримку, допомогу, надії і сподівання на майбутнє). Кожен з них зачитує свій лист.

Обговорення листів учнів.

Ведуча: Чи може бути доброта синонімом слова толерантність? (так)

Тоді пропонуємо вашій увазі кілька мініатюр.

Діти показують маленькі мініатюри.

Мініатюра «Важкий вибір»

Автор: Жила-була на землі дівчина, яку звали Любов. Невесело було їй жити на світі без подружки. Ось і звернулася вона до сивої, старенької чарівниці, яка прожила вже більше ста років:

Любов: Допоможіть мені, бабусю, вибрати подружку, щоб я могла дружити з нею все життя.

Чарівниця: Приходь до мене завтра вранці, коли заспівають перші пташки і роса ще не зійде.

Автор: Вранці, коли яскраво сонечко освітило землю, прийшла Любов на призначене місце і побачила: стоять п'ять прекрасних дівчат.

Чарівниця: Ось вибирай, - Одну звати Радість, іншу - Вдача, третю - Краса, четверту - Печаль, п'яту - Доброта.

Любов: Всі вони прекрасні,.. - не знаю, кого і вибрати...

Чарівниця: Твоя правда, - вони усі хороші, і ти в житті ще зустрінешся з ними, а можливо, і дружитимеш, але вибери одну з них. Вона і буде тобі подругою на все життя.

Автор: Підійшла Любов до дівчат ближче і подивилася в очі кожній. Вона задумалася, а потім підійшла до дівчини Доброти і простягла їй руку...

Обговорення мініатюри.

Учениця:

Не говори про доброту,

Коли ти нею сам не сяєш,

Коли у радощах витаєш,

Забувши про чужу біду.

Бо доброта не тільки те,

Що обіймає тепле слово.

В цім почутті така основа,

яка з глибин душі росте.

Коли її не маєш ти,

То раниш людяне в людині.

Немає вищої святині,

Ніж чисте саяво доброти.

Добра пісня (плюс) - Май Наталія

Не журись, посміхнись,
Бо добро сильніше зла!
Озирнись, подивись,
Скільки в світі є добра!

Добрі очі тата й мами,
Добрі, вірні, друзі з нами.
Добре серце сповнене тепла,
В полі квіти сині-сині,
За вікном цвіте калина,
Й Україна в нас вона одна.

Не журись, посміхнись,
Слово лагідне скажи,
Наче промінь весни
Людям радість залиши.

Нам треба бути всім добрішими
І не тримати в серці зла,
З добром і жити веселіше
Яка б то доля не була.
Твори добро, і все вернеться.
Повір, сторицею до тебе.
Твори добро і посміхнеться
До тебе Боженька із неба.

Ведуча: Як нам хочеться чути тільки добрі, ласкаві слова. Бо жорстокі, черстві глибоко ранять душу, можуть навіки вбити. Народна приказка говорить: *«Слово не горобець, вилетить не піймаєш»*. Так сталося з однією жінкою.

Легенда

Жила в одному селі жінка, дуже гостра на язик. Кожного очорнила, оббрехала. Не минула лиха година старенького місцевого священика. Коли почула жінка, що священик буде помирати, вирішила піти до нього і попросити прощення. А він каже: «Я на тебе зла не тримаю, нехай тебе Бог простить. Але коли ти вже прийшла, то виконай мою останню волю. Візьми цю подушку, вийди на вулицю, розірви, а пір'я пусти по вітру». Дивне прохання. Жінка зробила все, як просив священик. А коли повернулася, то він наказав піти позбирати те пір'я і принести ту саму подушку. «Але це ж неможливо!» - скрикнула жінка. «Так, це неможливо», - з сумом відповів священик.

Ведуча: А скажіть мені, чи доводилося вже комусь збирати пір'я на вулиці? (Ні).

Учениця: Кажімо більше ніжних слів

Знайомим, друзям і коханим.

Нехай комусь тепліше стане

Від зливи наших почуттів,

Нехай тих слів солодкий мед

Чиюсь гірку загоїть рану

(Чи перший біль, чи то останній, -

Коли б то знали наперед).

Кажімо більше ніжних слів,

Комусь всміхаймось ненароком,

То не життя людське жорстоке,

Жорстокі в нас слова черстві...

Кажімо більше ніжних слів!

Ведуча: Намагайтеся бути хоча б трохи добрішими і ви побачите, що будете не в змозі здійснити інший вчинок. Дивіться далі.

Мініатюра «Бо я людина»

Автор: Вечоріло. Дорогою йшли два подорожні: батько й малий син. Посеред дороги лежав камінь. Батько не помітив його, спотикнувся і забив ногу. Йому заболіло. Крекчучи, він обійшов камінь і, взявши хлопчика за руку, пішов далі.

Автор: Другого дня батько з сином ішли тою самою дорогою назад. Батько знов не помітив каменя, знов спотикнувся і забив ногу.

Автор: Третього дня батько й син ішли тою самою дорогою. До каменя ще було далеко. Батько каже синові:

Батько: Дивись уважно, сину. Треба обминути камінь.

Автор: Ось і те місце, де батько двічі спотикнувся й забив ногу. Вони зменшили ходу, але каменя вже не було. На обочині дороги сидів сивий дід.

Хлопчик: Дідусю,— ви не бачили каменя?

Дідусь: Я прибрав його з дороги.

Хлопчик: Ви теж спотикнулися й забили ногу?

Дідусь: Ні, я не спіткнувся й не забив ногу.

Хлопчик: Чого ж ви прибрали камінь?

Дідусь: Бо я людина.

Автор: Хлопчик став та й каже:

Хлопчик: Тату,— а хіба ви не людина?

Автор: Нічого не відповів батько.

Ведуча: А щоб ви зробили в такій ситуації?

Обговорення мініатюри.

Ведуча: Добре розуміти, що від тебе залежить чи буде світ добрим чи ні, чи кривдитемо інших чи ні, чи будемо поважати і допомагати людям чи ні – «все в твоїх руках» - сказав один мудрець, а сталося це так.

Легенда «Все в твоїх руках»

Колись давно у стародавньому Китаї жив дуже розумний, але дуже пихатий вельможа. Весь день його складався з примірок багатого вбрання та розмов з підданими про власний розум і спогадів про минулі зустрічі з імператором. Так ішли дні за днями, роки за роками... Аж ось пройшов усією країною розголос, що неподалік од кордону з'явився чернець, розумніший за всіх на світі. Дійшов той розголос і до нашого вельможі. Дуже розлютився він: хто може називати якогось там ченця найрозумнішою людиною на світі!? Але вигляду нікому про своє обурення не подав, а запросив ченця до себе у палац. Сам же ж задумав обдурити його: «Я візьму в руки метелика, сховаю його за спиною і запитаю, що у мене в руках - живе чи мертве. І якщо чернець скаже, що живе - я роздушу метелика, а якщо мертве - випущу його...» І ось настав день зустрічі. У пишній залі зібралося багато людей, усім хотілося подивитися двобій найрозумніших людей на світі. Вельможа сидів на високому троні, тримав за спиною метелика і з нетерпінням чекав приходу ченця. Аж ось двері відчинилися, і до зали ввійшов невеличкий худорлявий чоловік. Він підійшов до вельможі, привітався і сказав, що готовий відповісти на будь-яке його запитання. І тоді, зло всміхаючись, вельможа проказав: «Скажи-но мені, що я тримаю в руках - живе чи мертве?». Мудрець трохи подумав, усміхнувся і відповів: «ВСЕ В ТВОЇХ РУКАХ!» Збентежений мандарин випустив метелика з рук, і той полетів на волю, радісно тріпочучи своїми яскравими крилами.

1. 1. Гра «Ярлики»

Мета: дати відчувати емоції, які виникають в учасників, коли їх змушують діяти згідно стереотипів.

Матеріали: 2 набори пазлів та корони з написами: “Будь зі мною зверхнім”, “Ігноруй мене”, “Стався до мене, ніби мені 5 років”, “Посміхайся мені”, “Зневажай мене”, “Бійся мене”, “Відчувай до мене одразу”, “Захоплюйся мною”, “Уникай мене”, “Насміхайся наді мною”.

Інструкція: розбитися на дві групи та ще по одному спостерігачу до кожної групи. Ведучий дає завдання скласти картинку з пазлів. При цьому він кожному з учасників одягає на голову корону (стрічку з написом) так, що він не бачив, що на ній написано. Інші з учасників мають ставитись один до одного відповідно до напису на короні, не повідомляючи йому цих

слів. Після закінчення складання картинки учасники, не знімаючи корон, відповідають на запитання ведучого, чи сподобалось їм, що до них ставилися таким чином. Чому? Потім учасники знімають корони і виходять з ролей. Обговорення в колі: чим у реальному житті можуть бути "корони"? Як впливає наявність подібних "ярликів" на спілкування? Звідки ми беремо наші уявлення про інших?

4.Робота в групах:під музику діти малюють добро і захищають свій малюнок.

2. Робота в парах

-Закінчіть речення:»Мені добре,коли...»

«Бути милосердним-це...»

3. Робота над прислів'ями

Добро не пропадає, а зло умирає.

Злість до добра не доводить.

З добрим дружись, а лихого стережись.

4. Асоціативний куц «Толерантність - це ...»

Слово толерантність я зобразила у вигляді сонця. Давайте, зобразимо ваші відповіді у вигляді промінчиків. (Учасники висловлюють свої думки).

Толерантність-це...

- прощення;
- повага до прав інших людей;
- співробітництво, дух партнерства;
- сприйняття інших такими, якими вони є;
- повага до людської гідності;
- милосердя;
- співчуття;
- терпимість до думок ,віросповідань,поведінки інших людей.

Ведуча: Коли народжується дитина, то Бог посилає їй великі й важливі дари. Одним із таких дарів є добро. Маленьким вогником запалює Господь Бог добро в маленькому, щойно народженому серці дитини. Цей вогник - духовна цінність, яка, спалахнувши, зростатиме разом із людиною. Палахкотить маленький вогник, живлячись ласкавою усмішкою мами й тата, ніжними дотиками долонь, першим промінцем яскравого сонечка, веселим муркотінням маленького кошеняти. Це приємне оточення дитина відчуває всім серцем. По устах пробігає солодка, ледь помітна перша усмішка малюка, яка торкає щічки, носик та маленькі оченята. Рученята простягаються вперед, немов хочуть упіймати все добро, що викликало це гарне відчуття.

Дитина в такому віці ще не розуміє, що означає «добро». Але з ранніх років батьки починають роботи все, щоб вогник добра ніколи не загас у серці дитини. Батько й мати

підкладають жаринки - навчають дітей бути добрими до всього живого на Землі. Недарма кажуть: «Добро починається з тебе!». Добро не можна побачити, але його можна відчутти. Відчутти в добрих вчинках до природи, словах, обіймах, в очах та усмішці людей. Кожна людина сама вирішує, яким чином дарувати добро. Хтось приходить на допомогу в скрутну годину. Хтось скаже лише одне слово, від якого стає спокійніше та легше на душі. Хтось при зустрічі міцно обійме, при чому слова вже не потрібні, а лише тихе мовчання й сильніше биття двох дружніх сердець. Хтось, підійшовши, твердо й упевнено подивиться в очі. Хтось подасть руку, коли на вулиці ожеледиця, поступиться місцем в транспорті чи допоможе нести важкі пакунки бабусі. Хтось ласкаво усміхнеться тобі в обличчя.

Ніколи не забувай про людей, які знаходяться поруч! Віддаючи людям добро, ти отримуєш набагато більше. Твій вогник добра зростатиме та зігріватиме все більше людей, тварин та рослин.

Ведуча: У нас в місті є багато людей, які потребують турботи і толерантного відношення, і я хочу зараз попросити Вас посміхатися їм, підтримати в навчанні, ставитися з розумінням до їх фізичних і психологічних недоліків. Бо людина, яка посміхається, добрішає.

Ведуча: А щоб ви не забували про наше сьогоднішнє свято, ми вам роздамо пам'ятки «Золоті правила». Хай ваші душі завжди залишаються добрими.

Вчитель: А я бажаю нам успіхів у постійній роботі над собою.

Хай множаться зерна добра в ваших душах.

А тепер давайте зробимо коло Дружби, мої маленькі частинки Сонця і заспіваємо пісеньку: «Хай завжди буде Сонце!»

(Учні і всі присутні беруться за руки і співають пісню «Хай завжди буде сонце!»)

Золоте правило:

1. Ставитися до інших так, як ви б хотіли, щоб ставилися до вас.
2. Поважати інших, особливо старших і слабших від себе,
3. Слухати маму, тата, бабусю.
4. Не сміятися над каліками.
5. Любити і берегти природу, тварин.
6. Не проходити байдуже мимо людської біди, горя, розпачу.
7. Не залишати тварин у біді.
8. Любити природу і все живе. Бережливо ставитися до краси.

Мета заходу: формувати в учнів розуміння понять «єдність» і «цілісність», «герой», «патріот» держави, громадянські якості; почуття поваги до захисників Вітчизни, виховувати справжніх патріотів держави.

Хід заходу

1-а ведуча: Добрий день, друзі!

2-а ведуча: Добрий день, хлопчики, чоловіки! Дозвольте нам від імені всіх дівчат і жінок привітати вас зі святом справжніх чоловіків — днем захисника Вітчизни!

1-а ведуча: У цей день по всій Україні дівчата, жінки вітають хлопців і чоловіків із днем захисника Вітчизни.

2-а ведуча: Напевно, цим жінки хочуть зайвий раз підкреслити в чоловіках такі якості, як мужність, надійність, сміливість, щиросердя, шляхетність. Наші дівчата також намагаються не обійти увагою хлопців, вітають їх, дарують їм сувеніри та чарівні усмішки.

Вчитель: Президент України П.О.Порошенко з метою вшанування мужності та героїзму захисників незалежності і територіальної цілісності України, військових традицій і звичаїв Українського народу, сприяння дальшому зміцненню патріотичного духу у суспільстві та на підтримку ініціативи громадськості 14 жовтня 2014 року підписав Указ, яким в Україні встановлено свято — День захисника України, що відзначатиметься щорічно 14 жовтня.

У Зверненні до народу 14 жовтня 2014 року Глава держави зазначив:

«Уже багато років поспіль 14 жовтня ми відзначаємо величне християнське свято Покрови Пресвятої Богородиці. Упродовж століть воно набуло особливо важливого змісту, оскільки пов'язане із боротьбою за свободу та порятунком від ворогів. Волелюбні козаки, які зі зброєю в руках боронили свою Вітчизну та віру, були переконані, що Свята Покрова охороняє їх, а Божу Матір вважали своєю заступницею.

Тому у часи незалежності свято Покрови почало відзначатися ще і як День Українського козацтва. З давніх-давен Богородиця є покровителькою українського козацтва й усіх українських збройних формувань. Богородиця була заступницею козаків у походах, її зображення було вибите на хрестах, які вони носили. На Покрову козаки проводили

загальновійськову Раду, де переобирали кошового отамана і старшину.

У роки Другої світової війни, багато українців - солдатів радянської армії перед боєм з звертали до Господа та Діви Марії з молитвою про порятунок та перемогу.

Пресвята Богородиця й нині залишається заступницею усіх українських військових.

1-а ведуча: Вшануймо наших героїв і ми!

Дівчата по черзі читають вірші, присвячені бійцям АТО:

1-а учениця: Боролись ми. Боролись наші предки.

Вже наших втрат неміряне число.

А знов свободу починай з абетки.

А знову скріз те саме, що й було.

2-а учениця: Не падай, солдате, з колін піднімись,

Хай куля ворожа тебе обминає.

Розплющ свої очі і в небо вдивись,

Герой на війні, у бою не вмирає.

Ти вижити мушиш заради родини,

Десь мати старенька чекає тебе.

Пишаємось ми, що у нашій країні,

Ще Воїни Світла по-справжньому є.

Не б'ється вже серце хоробре солдата,

А він ще любити і жити хотів.

Безжальна війна, в цьому ти винувата,

Забрала вже скільки ще юних життів?

Сльозами і криком тебе не спинити,

Не віримо в світле ясне майбуття.

Людини нема, яка мріє не жити,

Та ти забираєш невинні життя.

Спинися, благаю, хоча б лиш на мить,

Втомились ми чути жахливі новини.

Хай вихор війни назавжди відлетить,

І більш не повернеться до України.

3-я учениця: Пташка поранена в небо летіла,

Її обірвали політ,

Думка тривожная в мами дозріла,

На схилі стурбованих літ

Сину, синочку! Моя ж ти дитино!

Як ти там пташко живеш?

Вже рік, як пішов захищать Україну,

Додому чому не ідеш?

Чом не прийдеш ти до мами у хату,

Й тихо не скажеш - Привіт!

Хто ж буде мене тут одну доглядати

На схилі стурбованих літ?

4-а учениця: Коли я впаду у знемогу від спраги,

Чи дасиш ти ковточок води?

Тобі я бажаю синочку наснаги,
Додому живим приходи!
Змарніла я з горя, синочку без тебе
Вже й ніби не хочеться жить,
Та мушу за тебе благати у неба,
У Господа хочу просить!
Багато таких матерів в Україні,
Не тільки я сину одна
Хто спокій не має в сім'ї та родині,
Кого засмутила війна
(Христина Сидор - Ровецька)

5-а учениця: Привіт , татусю, - я сумую...
Про тебе згадую щодня...
Всі кажуть ти тепер на небі...
А я не вірю , що тебе нема!..
Кажуть мені , що ти Герой!..
Невже невідають вони?!
Для мене ти Героєм був і без цієї лютої війни...
Ісусику, прошу я щиро ,
Не хочу я дарунків в Новий рік чи на Різдво.
Мені б хоч ще разочок татка обійняти!...відчути рук його тепло...

(автор невідомий)

6-а учениця: Сьогодні справжніх хлопців свято,

А в нашім клубі їх багато:

Сміливих, веселих і мужніх,

Кмітливих, шляхетних і дружніх.

7-а учениця: Ми бажаємо вам, хлопці,

Друзі наші щирі,

На «відмінно» всім навчатися.

8-а учениця: Ну а ми, дівчата, разом

Хлопцям обіцяємо —

Про оцінки ваші добрі

Ми завжди подбаємо!

9-а учениця: А ще сьогодні тат вітаємо,

Удачі, щастя, перемог бажаємо.

Нехай же радість з вами поруч

Іде завжди праворуч і ліворуч.

10-а учениця: Нехай завжди здійснюються всі мрії,

І будьте, тата, мужні і щасливі,

Вершин блискучих досягайте,

Нам з мамами допомагайте!

1-а ведуча: Багато гарних слі

сказано нашим хлопчикам. А як їм довести, що вони дійсно розумні, веселі, кмітливі, сильні, що вони будь-якої миті готові виправдати сподівання дівочих сердець?

2-а ведуча: Улаштуємо веселі змагання.

1-а ведуча: Почнемо з інтелектуальної розминки. Лицарі всіх часів багато мандрували, тому багато знали. Наші хлопці - лицарі також багато знають та можуть відповісти на будь-яке складне питання.

1. Назвіть третій день тижня. (*Середа*)
2. Підземна частина рослини. (*Корінь*)
3. Цілий день вона літає, нектар з квітів збирає. (*Бджола*)
4. Вона мешкає в хатинці на курячих ніжках. (*Баба Яга*)
5. Яких камінців немає в морі? (*Сухих*)
6. Він має дванадцять місяців. (*Рік*)
7. Перша книжка школяра. (*Буквар*)
8. Могутнє дерево, плоди якого любляють свині. (*Дуб*)
9. Приміщення для книг. (*Бібліотека*)
10. Яким гребінцем не розчешеш голови? (*Півнячим*)

2-а ведуча: Як відомо, звичайний день солдата в армії починається з підйому. Я запрошую на перший конкурс всіх учасників з кожної команди. За сигналом «Підйом!» Командир прокидається першим, біжить до стільця, оббігає його і повертається в команду, намагається розбудити солдата (бере його за руку), вони вдвох біжать до стільця і назад, будять другого солдата за руку і т.д., поки вся команда, взявшись за руки, не добіжить до стільця і не повернеться на своє місце.

1-а ведуча: А зараз 2 конкурс «*Одягаємось по свистку на час*», запрошуємо по 1 учасникові від команди. Хлопці мають вишикуватись. Перед ними на стільчику лежить одяг: сорочка, піджак, брюки; під стільчиком - черевички.

По сигналу хлопці починають одягатись. Важливо, щоб сорочка була застібнута, заправлена.

Черевички зашнуровані, піджачок - застібнутий. Адже український солдат має бути охайним.

2-а ведуча: Що ж, наші бійці вже готові. Ми запрошуємо їх на плац зробити ранкову зарядку. Конкурс «Віджимання». Запрошуємо по 2 учасники від команди.

Музична композиція «Дзвіночки» у виконанні учениці класу

1-а ведуча: Зараз за суворим солдатського розкладом прийшов час сніданку і ми проведемо конкурі «Черговий кухар». Український солдат має бути ситим. І кожен з хлопців може бути черговим по кухні. А своїх товаришів треба нагодувати швидко і смачно. Зараз ми будемо перевіряти, яким буде солдат - голодним чи ситим - якщо ви його годуватимете.

Перше завдання - «Почистити картоплю». Запрошуємо по 1 учаснику від команди. Оцінюється швидкість та якість роботи.

2-а ведуча: А зараз - друге кулінарне завдання. Запрошуємо по 2 учасники. У кожного хлопця є половинка апельсина і склянка. По сигналу вони мають вичавлювати апельсиновий сік у склянку. Коли час вийде, вони мають відійти від склянок, а судді перевірять, в якій склянці соку більше. Час для виконання - 2 хв.

1-а ведуча: А зараз конкурс для вболівальниць. Дівчата побудуть у ролі медсестер, адже саме жінки мають піклуватись про солдатів. І щоб бути готовими до всього - будемо вчитися бинтувати поранених солдатів. По команді ведучого вони починають бинтувати голови хлопцям. Хто першим впорається і зробить це якісно - той і переможець.

2-а ведуча: Наші показові навчання закінчилися. Дорогі наші хлопці,

Зі святом вас поздоровляємо.

Ніколи не хворіти вам бажаємо!

Зростаєте скоріше

І мужнішайте швидше!

1-а ведуча: Ми просимо наших генералів оголосити підсумки.

11-а учениця: Ще раз зі святом вас вітаємо,

І здоров'я вам бажаємо,

Щастя, радості, добра,

І родинного тепла!

12-а учениця: Хай же змилюється над нами доля, хай майбутнє буде без війни,

Щоб не з фронту, а з роботи, з поля,

Тата виглядали доньки і сини.

13-я учениця: Нехай же квітне наше щастя,

Нехай дзвінки звучать пісні.

І стелиться нам шлях квітчастий

У ранок завтрашній ясний.

Вчитель: Щоб стати справжнім захисником своєї Батьківщини, щоб принести максимальну користь своїй країні, своєму народові потрібні наполегливість, цілеспрямованість, працьовитість, потрібно багато працювати над собою, розвивати свої здібності і таланти. Я бажаю всім нашим хлопчикам стати справжніми захисниками. **Пісня «Ми за волю»**

Виховний захід «Тепло татусевих долонь»

Виховний захід «Наші любі мами»

«У родинному колі»

«Подивіться на нас - ми ж такі як і ви»

«Ми - сміливі українці»

ВИСНОВКИ

Виховна система школи охоплює весь педагогічний процес, об'єднуючи навчання різноманітну позакласну діяльність дітей, спілкування за межами школи. Головний зміст виховного процесу - розвиток учня, його творчої індивідуальності. Тому у школі склалася система виховної роботи, в якій враховано загальні цілі та завдання виховної роботи, вплив макро- і мікросередовища, складова організації виховного процесу. Координація виховних заходів, їх доцільність, достатність, чіткий розумовий ритм допомогли створити у школі такі психолого-педагогічні умови, які сприяють всебічному розвитку особистості дитини.

У сім'ї закладається духовний стрижень особистості, основи моралі, самобутність національного світовідчуття і світорозуміння. Батьки як головні вихователі відповідають перед власною совістю, народом, державою за долю дітей, їхню моральну зрілість та вихованість. Об'єктивно переважна кількість батьків вирізняється вкрай низьким рівнем психолого-педагогічної культури, що в свою чергу є причиною загального низького рівня вихованості дітей, зокрема, їх ставлення до іншої людини.

Батьки віддають дитину до школи з надією, що вона потрапить до рук розумного, гуманного вчителя, який забезпечить їй хороше виховання. Але цього мало. Лише за умов спільної,

узгодженої діяльності вчителів та батьків можна говорити про успіх виховної роботи. Тому педагог, з одного боку, має забезпечувати зв'язок між школою та сім'єю, а з іншого – стимулювати батьків до підвищення педагогічної культури кожного, намагаючись зробити їх рівноправними партнерами, суб'єктами у процесі виховання власних дітей.

У роботі з батьками педагог має використовувати різноманітні методи, сучасні технології, які якнайкраще сприятимуть підвищенню рівня їхніх знань, удосконалювати уміння й навички, які необхідні для виховання ціннісного ставлення до людини.

Виховання ціннісного ставлення до людини у дітей молодшого шкільного віку потребують проведення індивідуальної роботи: цільового консультування або персональних порад. Однак батькам також варто і самостійно працювати у цьому напрямі: звертатися до психолого-педагогічної літератури, дослухатися до фахівців і постійно займатися самовихованням для того, щоб забезпечити належний рівень виховання власних дітей.

Для цього необхідно:

ознайомити батьків з ефективними методами і прийомами формування ціннісного ставлення до людини у дітей молодшого шкільного віку;

розкрити важливість ролі матері й батька у вихованні ціннісного ставлення до людини у хлопчиків і дівчаток;

надати сім'ям допомогу з виховання у дітей молодшого шкільного віку ціннісного ставлення до людини;

переорієнтувати батьків із дорослої на дитячу модель буття дитини в сім'ї тощо.

Навчально-методичне забезпечення процесу реалізації виховання ціннісного ставлення до людини у молодших школярів залежить насамперед від того, що приймається за одиницю виховання ціннісного ставлення до людини, а також від того, за допомогою яких методів це досягається.

Ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей передбачає формування основ національних цінностей, готовність до моральних вчинків на засадах гуманного ставлення до людей та добродійної діяльності, спілкування, засвоєння сімейних, родинних та суспільних цінностей, ідеалів сім'ї, родини, відносин у колективі.

Виховним досягненням цього напрямку є знання та розуміння особистих, родинних, громадянських, національних та загальнолюдських цінностей, уміння співпрацювати з іншими, працювати в групі та колективі, уміння прощати та просити пробачення, єдність моральної свідомості та поведінки, слова та діла, значимості інтеграції національних та загальнолюдських цінностей.

Першочерговим завданням роботи школи з батьками є впровадження форм роботи із сім'єю, які сприятимуть гуманізації взаємовідносин «педагоги — батьки — учні». Батьки й учителі повинні стати партнерами, активними співучасниками творчого процесу виховання учнів.

Тому, учителі початкових класів мають проводити виховні заходи, що сприятимуть розумінню родинних зв'язків, ідеалів сім'ї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. - К.: Видавничий дім «Освіта», 2011. - 392с.
2. Доукина Е. М. Взаимодействие школы и семьи в формировании нравственных основ поведения младших школьников: Дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.01. / АПН Украины - К., 1993. - 176 с.
3. Савченко О.Я. Виховний потенціал початкової освіти: [посібник для вчителів і методистів початкового навчання] / О. Я. Савченко. - 2-ге вид., переробл. - К.: Богданова А.М., 2009. - 226 с.
4. Сухомлинський В.О. Дисципліна і самодисципліна. Відповідальність перед колективом і перед самим собою / В. О. Сухомлинський / Вибрані твори в 5-ти т. - К., 1977. - Т.3. - 670 с.

5. Інтернет-ресурс.